

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1040 София, ул. "Славянска" №1, тел.: 02/ 91 408(централа), факс: 02/ 987 00 98

 Изх. № 10-00-4/ 04.06.2003
 (Моля, цитирайте при отговор)

На Ваш № .....

 ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

 ОТ АНТОН СТАНКОВ – МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
 ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 12 ЗА 2003 Г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
 УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА
 КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 20 май 2003 г. съм конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 12 за 2003 г. по искане на петчленен състав на Върховния административен съд на Република България на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията за установяване противоконституционност на чл.1, ал.1 от Закона за държавните такси (обн., ДВ, бр.104 от 1951 г., изм., ДВ, бр.55 от 1991 г. и бр.100 от 1996 г.) в частта му, с която на Министерския съвет е делегирано правомощие да одобрява тарифи, с които да определя размера на държавните такси и на чл.8, ал.2 от Закона за кадастъра и имотния регистър (обн., ДВ, бр.34 от 2000 г., в сила от 1 януари 2001 г.).

С посоченото определение искането е допуснато за разглеждане по същество, като е отбелязано, че то отговаря на всички установени в Конституцията и закона изисквания.

I. По искането за установяване противоконституционност на чл.1, ал.1 от Закона за държавните такси (ЗДТ) в частта му, с която на Министерския съвет е делегирано правомощие да одобрява тарифи, с които да определя размера на държавните такси:

Съгласно чл.60, ал.1 от Конституцията на Република България гражданите са длъжни да плащат данъци и такси, установени със закон, съобразно техните доходи и имущество.

Цитираната по-горе разпоредба от Конституцията определя от една страна задължение за гражданите да заплащат данъци и такси и от друга страна – задължение за държавата да установява данъците и таксите само със закон съобразно доходите и имуществото на гражданите. Това задължение на държавата по чл.60, ал.1 от Конституцията е конкретизирано в чл.84, т.3 от основния закон, който посочва установяването на данъците и определянето на техния размер като изключително правомощие на Народното събрание. Ето защо Народното събрание не може да делегира това свое изключително правомощие на изпълнителната власт. В този смисъл е и практиката на Конституционния съд, установена с Решение № 3 от 1996 г. по к.д. № 2 от 1996 г. и с Решение № 9 от 1996 г. по к.д. № 9 от 1996 г.

Съгласно чл.1, ал.1 от ЗДТ държавните такси се събират от органите на съдебната власт, от другите държавни органи и бюджетни организации в размери, определени с тарифи, одобрени от Министерския съвет, и постъпват в държавния бюджет, освен ако със закон е предвидено друго.

Следователно с разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗДТ на Министерския съвет е делегирано правомощие да одобрява тарифи, с които да определя размера на държавните такси. В искането се твърди, че тази делегация противоречи на чл.2, ал.2 от Закона за нормативните актове във връзка с конституционното изискване по чл.60, ал.1, таксите да се установяват със закон, а не с подзаконов нормативен акт. В допълнение на това твърдение се посочва, че разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗДТ е заварена от Конституцията и с оглед непосредственото действие на нейните норми, предвидено в чл.5, ал.2 и даденото с Решение № 10 от 1994 г. на Конституционния съд по к.д. № 4 от 1994 г. задължително

15

тълкуване на § 3 от Преходните и заключителните ѝ разпоредби, тази разпоредба не следва да се прилага като противоречаща на Конституцията.

Намирам твърдението за неоснователно поради следните съображения:

Няма съмнение, че данъкът е публичноправно вземане на държавата, което се установява едностранно от нея, но само със закон, за да се гарантират и правата на данькоплатците. Оттук следва и изводът, че създадени не със закон данъчни уредби са противоконституционни.

Не по този начин обаче следва да бъде прилаган конституционният принцип на чл.60, ал.1 от Конституцията за законоустановеност по отношение на всички видове държавни такси. Само в случаите, когато държавата въвежда едностранно такси, срещу плащането на които тя не дължи конкретно определена в закона насрещна престация, законодателят е длъжен да се съобрази с всички конституционни изисквания, отнасящи се до данъците. Това е така, защото това са такси от категорията на публичните държавни вземания, поради което те са с ефект на данък.

Налице са обаче и други такси, регламентирани от вътрешното ни законодателство, които се заплащат за извършване на определени действия или за издаване на документ от държавни органи (чл.3 ЗДТ). В тези случаи белегът "услуга" разграничава таксата от данъчното плащане. Ето защо не намирам че е налице конституционна пречка, със закон да се определят действията и услугите, за които се дължат такси и да се възложи на Министерския съвет да определи размера на таксите, независимо от факта, че в закона не са изрично посочени конкретни показатели за определяне на този размер. Министерският съвет от своя страна, предвид делегираното му от закона правомощие, при определяне размера на таксата е задължен да се съобрази с разпоредбата на чл.2 ЗДТ, който съдържа критерии за определяне на този размер. Съгласно чл.2 ЗДТ простите такси се определят въз основа на необходимите материално-технически и административни разходи по предоставяне на услугата, а пропорционалните – върху цената на

документа или услугата. Примерите за такси, чийто размер е определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет, са многобройни. Този подход се прилага по отношение на онези такси, които не са публичноправни вземания на държавата, а са частни държавни вземания. Съгласно чл.6 от Закона за устройството на държавния бюджет, тези такси, като вид бюджетен приход, могат да бъдат събирани от държавните органи само когато това им е възложено със закон или с акт на Министерския съвет.

Разглеждането на разпоредбата на чл.60, ал.1 в тясна връзка с чл.84, т.3 от Конституцията налага извода, че изключителната компетентност на Народното събрание е само по отношение на данъците. Оттук следва, че Конституцията не съдържа забрана за законодателя да възложи на друг държавен орган определянето размера на таксите, които е установил със закон.

Предвид изложените съображения считам, че разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗДТ не противоречи на чл.60, ал.1 от Конституцията.

II. По искането за установяване противоконституционност на чл.8, ал.2 от Закона за кадастъра и имотния регистър (ЗКИР) в частта му, с която на Министерския съвет е делегирано правомощие да одобри тарифи, с които да определи размера на таксите, събирани за нанасяне в кадастъра и за вписване в имотния регистър, и за справки и услуги по чл.55, 56 и 92:

Съгласно чл.8, ал.2 ЗКИР за нанасяне в кадастъра и за вписване в имотния регистър, както и за справки и услуги по чл.55, 56 и 92 се заплащат такси в размери, определени с тарифи, одобрени от Министерския съвет.

От цитираната разпоредба е видно, че с нея са определени действията и услугите, за които се дължат такси, като в конкретния случай размерите на таксите са определени с раздел VI от Тарифа № 14 за таксите, които се събират в системата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и от областните управители, одобрена с Постановление № 175 на Министерския съвет от 1998 г.

В искането се твърди, че определянето на таксите с подзаконов нормативен акт е в противоречие с чл.60, ал.1 от Конституцията.

Считам искането за неоснователно по съображенията, изложени във връзка с чл.1, ал.1 ЗДТ. И в конкретния случай, не намирам конституционна пречка за избора от законодателя подход, а именно – размерът на таксите да се определя с подзаконов нормативен акт.

Предвид изложените по-горе съображения считам, че искането, предявено от петчленен състав на Върховния административен съд за установяване противоконституционност на чл.1, ал.1 от Закона за държавните такси и чл.8, ал.2 от Закона за кадастъра и имотния регистър в частта им, с която на Министерския съвет е делегирано правомощие за определяне размера на таксите, е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

ВО/СГ

МИНИСТЪР:

АНТОН СТАНКОВ

